

Oden klar til Polhavet

Den svenske isbryder Oden lagde til kaj i København og lod sig laste med avanceret videnskabeligt udstyr, der skal bruges under sommerens togt i Polhavet.

Da den svenske isbryder Oden for nylig lagde til kaj ved Langelinie i København, var det kun anden gang i dens knap tyve år lange levetid. Anledningen til besøget var årets forestående dansk-svenske togt LOMROG 2007, der løber af stabelen i Polhavet nord for Grønland i august og september. Den kompakte isbryder skal her fungere som platform for det danske Kontinentalsokkelprojekts indsamling af geologiske data samt for et svensk projekt, der skal lave oceanografiske undersøgelser af havbunden og havisens udbredelse.

- Isen, der kan være op til fem meter tyk og med 20 meter tykke isskræninger, bliver den store udfordring under togtet. For at være sikker på, at vi

kan bryde igennem overalt, har vi allieret os med den russiske atomisbryder Soviety Sky Souyuz, der skal bane vejen for Oden. Men vi vil selvfølgelig så vidt muligt opsøge de åbenvandsområder, der er, fortæller leder af det danske projekt, Christian Markussen fra GEUS, i konferencerummet på Odens 4. dæk.

Granskning af Lomonosov

Det danske projekt skal fortsætte den indsamling af geologiske data, der skal afdække, om Danmark og Grønland kan gøre krav på havbunden og eventuelle ressourcer ud over 200 sømilegrænsen. Undersøgelserne omfatter målinger af havdybde og tyngdefelt og en kortlægning af geologien under

Træning før mødet med ismasserne. Den svenske isbryder Oden bliver denne sommer i Polhavet ramme om danske forskeres indsamling af geologiske data, der skal vise, om Danmark og Grønland kan gøre krav på havbunden og eventuelle ressourcer ud over 200 sømilegrænsen.

havgunden i form af seismiske målinger. Det er De Forenede Nationers Havretskonvention (UNCLOS), der åbner for udvidelser af 200 sømilegrænsen, hvis havbundens dybdeforhold og geologi opfylder en række kriterier.

- Oden er meget fleksibel, og hendes besætning har stor ekspertise i at opføre i begge polare områder, så vi ser frem til sommerens togt, siger Christian Markussen.

Ifølge Christian Markussen er den undersøiske Lomonosov-ryg særlig interessant i relation til Kontinentalsokkelprojektet. Den strækker sig ud i Polhavet nord for Ellesmere Island og Grønland, og her har både Danmark og Canada mulighed for at gøre krav på udvidelse. Også i år vil de to lande samarbejde om indsamling af de nødvendige data fra dette utilgængelige område. Sidste år blev ryggen undersøgt fra havisen under den vellykkede dansk-canadiske ekspedition Lorita-1, og i år finansierer canadierne en del af det seismiske program under togtet med Oden.

Svenske havbundsstudier

Martin Jakobsson fra Stockholms Universitet, der er leder af det svenske projekt, fortæller, at området nord for Grønland kan være nøglen til forståelsen af, hvorfor den arktiske havis smelter. Oden har netop fået installeret en særlig type radar - et såkaldt multibeam - som giver et detaljeret 3D-billede af havbunden. Multibeamet kan bidrage til at kaste lys over, om isen før har været smeltet.

- Meget tyder på, at området, som vi skal undersøge i løbet af sommeren, kan give et indblik i hele Polhavets udvikling. Og det er hårdt tiltrængt. Den dag i dag ved vi mindre om det Arktiske Ocean end om Mars' topografi, siger Martin Jakobsson.

Jane Benarroch